

Fra Vitamar A.S ved Bjørn Myrseth- «havbruksveteran” og Solinova A.S ved Knut Solberg.

Til Nærings og Fiskeridepartementet.

Høringsuttalelse om «Norges offentlige utredninger 2023:23. Helhetlig forvaltning av akvakultur for bærekraftig verdiskapning «.

Attn: Havbruksavdelingen

Høringsuttalelse gitt av Bjørn Myrseth, Vitamar A.S og Knut Solberg, Solinova A.S

Visningstillatelser er omtalt tre plasser i rapporten, på side 40 i rapporten vises det til Fiskeridirektoratets tilsynsrapport fra 2018 som konkluderer med at «visningstillatelser stort sett fungerer etter intensjonen, men med noen unntak». På side 137 gis en litt bredere omtale av visningstillatelser og peker på at det er 31 tillatelser til visning med en MTB på 22220 tonn som kunne vært auksjonert ut for kr 3.4 milliarder. På side 184 foreslår utvalget at ordningen med visnings tillatelser avvikles. Noen konsekvensutredning av forslaget blir ikke gjort i rapporten.

La oss se litt på historien knyttet til visnings tillatelser. Den ble innført med Laksetildelingsforskriften som kom i 2005 og de tre første tillatelsene ble gitt i 2007. Tillatelsene var vederlagsfrie og ble gitt uten tidsbegrensning. Senere er visningstillatelser gitt med tidsbegrensning på 10 år.

Forskriftens paragraf 27 Særskilte tildelingsvilkår for tillatelser til visning, sier «Det stilles krav om at akvakulturvirksomheten skal være særskilt egnet for formidling og tilrettelegges for publikum, herunder vektlegging av egnethet av omsøkt lokalitet. I vurderingen av om tillatelse skal gis, kan det blant annet legges vekt på avstanden til andre akvakulturvirksomheter med visningsformål og om akvakulturvirksomheten vil ligge i nærheten av større turistmål».

Ordningen er forvaltet av Fiskeridirektoratet som i 2017/ 2018 gjennomførte tilsyn med 19 av de 20 visningstillatelsene som den gang var tildelt. Etter tilsynskampanjen sier direktør for kyst- og havbruksavdelingen i Fiskeridirektoratet at tilsynskampanjen ved visningstillatelser viste at de ble drevet på en slik måte at de kan bidra til å styrke kunnskapen om akvakultur hos publikum, (Norsk Fiskeoppdrett nr 5, 2019). Under tilsynet kom det frem at 19 av 20 anlegg hadde personer ansatt som har utarbeiding og gjennomføring av visningsopplegget som hovedarbeidsoppgave. Mange av visnings anleggene samarbeider med museer om opplegget. Antall besøkende varierer fra 340 til 7226 personer og ett som målt sammen med museet har 40 000. De to største gruppene av besøkende er turister og klasser med skole- elever. Vi mener visningstillatelser er et godt springbrett for å få nye generasjoner interessert i næringen og derved bidra til å utvikle og styrke denne.

Per i dag er det 31 visnings tillatelser og kravene for tildeling er gjennom de siste årene strammet inn uten at dette er gjort i et eget regelverk som klart sier hvordan en visningstillatelse skal drive formidlingen. Men det er gjort klart fra Fiskeridirektoratet at formidlings opplegget er viktig, det må legges pedagogisk riktig opp og gjennomføres på en

profesjonell måte og det må være tilrettelagt bl. a. for skoleklasser. Visningsanlegget må også ligge nær et sted som har et godt besøk av turister.

I stedet for å avvikle visnings tillatelsene, bør det defineres krav til formidling, pedagogisk opplegg og registrering av antall besøkende slik at anleggene kan forbedres. Vi mener dette vil føre til økt oppfylling av målsettingen knyttet til det å ha visningstillatelser.

I Norge går konsumet av sjømat ned . Norges Sjømatråd publiserte i juli i år en rapport som viser at fra 2003 til 2022, falt sjømat konsumet i Norge fra 21.33 kg i 2003 til 18.96 kg i 2022. En nedgang på 11 %. Kostholdsrådet myndighetene gir er et konsum av 300 -450 gram ren fisk per uke, tilsvarende i snitt 19.5 kg fisk per år med to fiskemåltider per uke.

For å få opp fiskekonsumet driver Norges Sjømat råd kostholdsprogrammet «Fiskesprell» som har som mål å øke sjømatkonsumet blant barn og unge. Dette gjøres ved å «kurse» lærere i tilberedning av sjømat og gir tilskudd til innkjøp av sjømat til kurs som lærerne gir.

I skole året 21/ 22 ble 600 barnehage ansatte og over 2000 lærere i skolen kurset. Fiskesprell drives av 3 personer og læreplanen som vedgår kosthold er godkjent av Helsedepartementet.

De fleste visnings anlegg har i dag avtaler om besøk fra skoler og definerte opplegg for omvisning. Nå kan Fiskesprell komme inn og gjøre besøkene enda mer lærerike.

Her ligger det en gylden mulighet til å få Fiskesprell og visningssentrene til å samarbeide om å vise også tilberedning av fisk. Slik kan også visningstillatelser mer direkte bidra til økt konsum av fisk.

I stedet for å avvikle ordningen med visningstillatelser, midlene bør den utvides i samarbeid med Fiskesprell. Er alternativet nedlegging vil nok pengene som treng for ombygging av visnings fasilitetene bli fremskaffet. Og folkene som kan gjennomføre kursene er allerede på plass.

At det er økonomiske «krefter « som driver frem søknader om visningstillatelser for oppdrett i sjø viser det faktum at ingen har søkt om visningstillatelser for klekkeri- og settefiskanlegg på land da disse tildeles vederlagsfritt.

Samtidig bør innholdet i visningsoppleggene kanskje koordineres av Sjømat Norges slik at budskapet som gis er kvalitets sikret. Så om det trues med avvikling, så vil nok pengene for videre utvikling og utvidelse som inkluderer kosthold, komme på bordet.

Man kan også sette mål for virksomhetene og måle resultatene i form av besøkende, skoleklasser og turister. Det er ca. 430 000 skoleelever fra 5 til 19 år i kystkommunene fra Rogaland til Finnmark. Kan to besøk på et visningsanlegg i løpet av skoleårene være et mål?

Vi tror samfunnsnyttene av visnings tillatelsene nå kan bli enda bedre enn bare økt kunnskap om havbruk. Nå kan også helsen bli bedre etter et besøk på et visningsanlegg hvor også kosthold står på programmet.

Vi håper ideene som er fremført her fører til at visningstillatelsene ikke avvikles, men utvikles.

Oppsummering:

Kravene som ble lagt til grunn ved innføring av ordningen med visningstillatelser er stort sett oppfylt og ordningen er fortsatt relevant og kan være med å gi havbruksnæringen bedre sosial aksept. Dette er mer viktig enn tidligere dersom målet med betydelig vekst i havbruksnæringen skal oppnås. Målene som skal oppnås ved visningstillatelser må spesifiseres bedre og utvides til også å omfatte helsemessige aspekter knyttet til konsum av fisk.

Med hilsen

Bjørn Myrseth

Vitamar A.S

Telefon 90 55 49 63